

- 1 Додаток 14
до Положення про організацію
освітнього процесу в Таврійському
національному університеті імені В.І.
Вернадського

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра конституційного та міжнародного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор інституту

О.О. Ляшко
«__» _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

за спеціальністю

081 Право

Навчально-науковий гуманітарний інститут

Київ – 2019 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «Адміністративне право» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 081 Право ступеня вищої освіти бакалавр, за денною та заочною формою навчання.

Розробник:

Бортняк К.В.— доцент кафедри конституційного та міжнародного права Навчально-наукового гуманітарного інституту Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, кандидат юридичних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри конституційного та міжнародного права _____

Протокол №1 від 30 серпня 2019 року

Завідувач кафедри
конституційного та міжнародного права

—В.Ю. Швачка

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Бакалавр», спеціальності 081 Право.

Предметом дисципліни є сукупність суспільних відносин, що виникають у процесі організації та функціонування органів державного управління, здійснення державного управління сферами суспільного життя, функціонування адміністративної юстиції та притягнення до адміністративної відповідальності. Дисципліна «Адміністративне право» взаємопов'язана з теорією держави і права, кримінальним правом, цивільним правом, податковим правом, господарсько-процесуальним правом, а також передбачає використання знань із конституційного права України, фінансового права, банківського права та ін.

Мета вивчення дисципліни «Адміністративне право» – оволодіння студентами теоретичними правовими категоріями в сфері управлінської діяльності, набуття знань щодо правового статусу органів державної виконавчої влади та інших суб'єктів адміністративно-правових відносин, дії юридичних актів управління, юридичної відповідальності за адміністративні правопорушення та порядку застосування адміністративних стягнень, а також особливості адміністративно-правового регулювання в різних сферах державного управління з метою розуміння тих процесів, що відбуваються у державі, можливості реалізовувати набутті знання у повсякденній практичній діяльності.

Головні **завдання** навчального курсу:

- опанування основних понять, положень, категорій адміністративного права;
- оволодіння методами системного аналізу реальних ситуацій, що пов'язані з адміністративними правовідносинами;
- розуміння новітніх юридичних тенденцій у галузі адміністративного права.

В умовах проведення в Україні політичної, зокрема і адміністративної, реформи особливої уваги набувають питання вивчення, подальшого розвитку та шляхів вдосконалення нормативно-правової бази саме в управлінській сфері, що вимагає від студентів підвищеної уваги до змін, які вносяться до чинного законодавства та відбуваються в механізмі адміністративно-правового регулювання.

Очікувані результати навчання з дисципліни «Адміністративне право»

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- чинне адміністративне законодавство,
- сутність адміністративного права, його зв'язок із державним управлінням;
- функції та принципи державного управління;
- систему виконавчої влади, правове положення суб'єктів, що її здійснюють;
- форми та методи державного управління;
- поняття та види адміністративного примусу та адміністративної відповідальності;
- поняття та види адміністративного процесу, його структуру;
- способи забезпечення законності в державному управлінні та спеціальні адміністративно-правові режими;
- особливості міжгалузевого державного управління.

вміти:

- вільно орієнтуватися в основних поняттях науки адміністративного права;

- творчо застосовувати чинне законодавство про функціонування і повноваження органів державної виконавчої влади, визначати шляхи його вдосконалення;

- вести науковий пошук нових форм і методів організації адміністративно-правових явищ та інституцій;

1. ... • застосовувати правові основи адміністративної діяльності при вирішенні конкретних проблемних ситуацій;

- формулювати та роз'яснювати зміст і значення адміністративних правовідносин між різними суб'єктами.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 150 годин 5 кредитів ECTS.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри конституційного та міжнародного права, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою konstkaftnu@ukr.net.

Структура навчальної дисципліни «Адміністративне право»:

Розділ 1. Державне управління і адміністративне право

Тема 1. Адміністративне право – фундаментальна галузь публічного права

Тема 2. Принципи та джерела адміністративного права

Тема 3. Суб'єкти адміністративного права. Фізичні особи як суб'єкти

адміністративного права. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян

Тема 4. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади

Розділ 2. Функції, форми та методи державного правління

Тема 1. Публічна служба

Тема 2. Інструменти (форми) діяльності публічної адміністрації

Тема 3. Адміністративний акт та адміністративний договір

Тема 4. Адміністративні послуги та електронне урядування

Тема 5. Адміністративно-правові режими

Розділ 3. Адміністративний процес та адміністративна відповідальність

Тема 1. Адміністративні процедури

Тема 2. Позасудовий захист публічних прав осіб

Тема 3. Позасудовий контроль діяльності публічної адміністрації

Тема 4. Адміністративна відповідальність та адміністративні правопорушення

Тема 5. Проведення в справах про адміністративні правопорушення

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1. Кількість кредитів ECTS -5	Галузь знань 081 Право <small>(назва і шифр)</small>	Нормативна	
	Спеціальність 081 Право <small>(назва і код спеціальності)</small>		
Кількість розділів -3	Спеціалізація:	Рік підготовки	
		1-й	1-й
Загальна кількість годин -150 (денна/заочна)		Семестр	
		2-й	2-й
	Ступінь вищої освіти: Бакалавр	Лекції	
		28год.	18год.
		Семінарські	
		26год.	8год.
		Практичні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		96год.	132 год.
		Вид контролю:	
		Екзамен	Екзамен

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	6 Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		лекції	семінари	практич.	інд	сам.роб.		лекції	семінари	практич	інд	сам.роб.
1. ...												
РОЗДІЛ 1. ДЕРЖАНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО												
Тема 1. Адміністративне право – фундаментальна галузь публічного права	10	2	2			6	10					10
Тема 2. Принципи та джерела адміністративного права	10	2	2			6	10					10
Тема 3. Суб'єкти адміністративного права. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань	14	2	2			10	14	2	2			10
Тема 4. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади	10	2	2			6	10					10
РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ												
Тема 5. Публічна служба	12	2	2			8	12					12
Тема 6. Інструменти (форми) діяльності публічної адміністрації	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 7. Адміністративний акт та адміністративний договір	10	2	2			6	10					10
Тема 8. Адміністративні послуги та електронне урядування	10	2	2			6	10					10
Тема 9. Адміністративно-правові режими	10	2	1			7	10	2				8
РОЗДІЛ 3. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ												
Тема 10. Адміністративні процедури	10	2	1			7	10					10
Тема 11. Позасудовий захист прав приватних осіб	10	2	2			6	10					10
Тема 12. Позасудовий контроль діяльності публічної адміністрації	10	2	2			6	10					10
Тема 13. Адміністративна відповідальність та адміністративні стягнення	12	2	2			8	12	2	2			8
Тема 14. Проведення в справах про адміністративні правопорушення	12	2	2			8	12	2	2			8
Усього годин	150	28	26			96	150	12	8			132

4. ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

РОЗДІЛ 1. ДЕРЖАНЕ УПРАВЛІННЯ ТА⁷ АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО

Лекція 1. Адміністративне право – фундаментальна галузь публічного права

1. Предмет, метод адміністративного права
2. Мета, завдання адміністративного права
3. Система адміністративного права
4. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права
5. Основні поняття адміністративного права: «публічна влада», «суб'єкт владних повноважень», «публічне адміністрування»

Лекція 2. Принципи та джерела адміністративного права

1. Поняття та значення принципів адміністративного права
2. Принцип верховенства права
3. Принципи належного урядування
4. Поняття джерел права та джерел адміністративного права
5. Судові рішення в системі джерел адміністративного права

Лекція 3. Суб'єкти адміністративного права. Фізичні особи як суб'єкти адміністративного права. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян

1. Поняття та види суб'єктів адміністративного права
2. Адміністративно-правовий статус фізичних осіб
3. Суб'єктивні публічні права особи
4. Спеціальні адміністративно-правові статуси фізичних осіб (статус членів адміністративних колективів, статус суб'єктів адміністративної опіки, статус жителів територій з особливим адміністративно-правовим режимом, адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства)
5. Поняття і види об'єднань громадян
6. Адміністративно-правовий статус об'єднань громадян

Лекція 4. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади

1. Система органів виконавчої влади
2. Адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України
3. Адміністративно-правовий статус центральних органів виконавчої влади
4. Адміністративно-правовий статус місцевих державних адміністрацій

РОЗДІЛ 2. ФУНКЦІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Лекція 5. Публічна служба

1. Публічна служба: поняття, види, відмінність від інших видів трудової діяльності особи
2. Поняття, ознаки, види публічних службовців
3. Обмеження публічних службовців
4. Державна служба, як різновид публічної служби
5. Права та обов'язки державних службовців
5. Прийняття на державну службу, проходження та припинення державної служби

Лекція 6. Інструменти (форми) діяльності публічної адміністрації

1. Поняття та види інструментів (форм) діяльності публічної адміністрації
2. Поняття, ознаки та види нормативних актів як форми діяльності публічної

адміністрації

3. Вимоги до нормативних актів публічної адміністрації. Набуття чинності.
4. Незаконність нормативного акту публічної адміністрації
5. Плани та акти-дії як форми (інструменти) діяльності публічної адміністрації

Лекція 7. Адміністративний акт та адміністративний договір

- 1.Адміністративний акт: поняття, ознаки та види
- 2.Вимоги, що висуваються до адміністративних актів
- 3.Набуття чинності та припинення дії адміністративних актів
- 4.Нікчемність адміністративних актів
- 5.Адміністративний договір: поняття, ознаки та відмежування від інших видів договорів
- 6.Вимоги, що висуваються до адміністративних договорів
- 7.Нікчемність адміністративних актів

Тема 8. Адміністративні послуги та електронне урядування

- 1.Поняття та ознаки та види адміністративних послуг
- 2.Принципи, гарантії та стандарти надання адміністративних послуг
- 3.Публічна адміністрація як суб'єкт надання адміністративних послуг
- 4.Процедура надання адміністративних послуг.
- 5.Відповідальність посадових осіб в сфері надання адміністративних послуг.
- 6.Поняття та значення електронного урядування
- 7..Електронна петиція, її мета і порядок подання.

Лекція 9. Адміністративно-правові режими

1. Поняття адміністративно-правового режиму та його складові
2. Класифікація адміністративно-правових режимів
3. Режим воєнного стану
4. Підстави формування, функції та повноваження військово-цивільних адміністрацій
5. Режим надзвичайного стану
6. Правовий режим на тимчасово окупованій території України

РОЗДІЛ 3. АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОЦЕС ТА АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Лекція 10. Адміністративні процедури

- 1.Поняття адміністративних процедур
- 2.Види адміністративних процедур
- 3.Структура адміністративних процедур

Лекція 11. Позасудовий захист публічних прав осіб

- 1.Поняття та зміст адміністративного оскарження
- 2.Принципи адміністративного оскарження
- 3.Стадії процедури адміністративного оскарження
- 4.Суб'єкти розгляду адміністративної скарги.

Лекція 12. Позасудовий контроль діяльності публічної адміністрації

1. Поняття та роль позасудового контролю в діяльності публічної адміністрації.
2. Види позасудового контролю в діяльності публічної адміністрації.
3. Парламентський контроль.
4. Внутрішній адміністративний контроль
5. Контроль з боку президента України.
6. Громадський контроль.

Лекція 13. Адміністративна відповідальність та адміністративні правопорушення

1. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності
2. Адміністративна відповідальність юридичних осіб
3. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення
4. Юридичний склад адміністративного правопорушення
5. Поняття та види адміністративних стягнень
6. Загальні правила накладення адміністративних стягнень

Лекція 14. Проведення в справах про адміністративні правопорушення

1. Поняття, завдання та принципи проведення в справах про адміністративні правопорушення
2. Поняття та види стадій проведення в справах про адміністративні правопорушення
3. Особи, що беруть участь у проведенні в справах про адміністративні правопорушення:
4. Поняття та види стадій проведення у справах про адміністративні правопорушення.
5. Адміністративне розслідування
6. Розгляд справи про адміністративне правопорушення
7. Оскарження постанови в справі про адміністративне правопорушення.
8. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

РОЗДІЛ 1. Державне управління і адміністративне право

Семинар 1 Адміністративне право – фундаментальна галузь публічного права

1. Предмет, метод адміністративного права
2. Мета, завдання адміністративного права
3. Система адміністративного права
4. Співвідношення адміністративного права з іншими галузями права
5. Основні поняття адміністративного права: «публічна влада», «суб'єкт владних повноважень», «публічне адміністрування»

Додаткові запитання для дискусії:

- Вплив давньоримської традиції на розмежування приватного і публічного права
- в чому полягає практична необхідність поділу права на приватне і публічне?
- нормативне визначення поняття «інтерес» та його відмінність від доктринального розуміння
- публічна влада та адміністративне право: взаємозв'язок?
- трансформація предмету сучасного адміністративного права
- проблемні питання визначення предмету адміністративного права

- залежність мети адміністративного права від соціальних та політичних передумов
- співвідношення понять «управління»¹⁰ та «адміністрування»
- трансформація методу адміністративного права
- субординація, координація, реординація: співвідношення понять
- напрямки трансформації системи адміністративного права
- ^{1. ...} вплив правове регулювання на ефективність публічного управління

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Особлива частина. – 625 с.
3. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376с.
4. Административное право зарубежных стран: Учебник / Под. Ред. А.Н. Козырина и М.А. Шатиной. – М.: Спарк, 2003. – 464с.
5. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Факт, 2003. – 384с.
6. Виконавча влада і адміністративне право [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Ін-Юре, 2002. – 668с.
7. Авер'янов В.Б. Ще раз про зміст і співвідношення понять «державне управління» і «виконавча влада» : проблемні нотатки // Право України. – 2004. - №5.
8. Авер'янов В., Дерезь В., Пухтецька А. Організація виконавчої влади потребує реформування // Право України.- 2009.- №12.- С.39
9. Лук'янець Д.М. Аксиоматичні теорії та універсуми науки адміністративного права / Д.М.Лук'янець. // Адміністративне право і процес. – 2014. – №3. – С. 37–44.
10. Школик А.М. Порівняльне адміністративне право: Навч. посібник для юридичних факультетів та факультетів міжнародних відносин. – Львів: ЗУКЦ, 2007. – 308с.

Семінар 2. Принципи та джерела адміністративного права

1. Поняття та значення принципів адміністративного права
2. Принцип верховенства права
3. Принципи належного урядування
4. Поняття джерел права та джерел адміністративного права
5. Судові рішення в системі джерел адміністративного права

Додаткові запитання для дискусії:

- Як формуються принципи адміністративного права?
- Принципи адміністративного права і принципи державного управління: співвідношення
- Яка стемоутворююча роль принципів адміністративного права?
- Яка роль принципів адміністративного права в механізмі адміністративно-правового регулювання суспільних відносин ?
- Використання принципів адміністративного права у процесі законотворчої та нормотворчої діяльності

- Значення принципів адміністративного права в заповненні прогалін у сфері адміністративно-правового регулювання суспільних відносин.
- Верховенство права та законність: як співвідносяться?
- Зв'язок принципу заборони свавілля і принципу юридичної визначеності
- Як співвідносяться між собою принципи адміністративного права і принципи належного адміністрування (адміністрації)?
- Назвіть основні нормативні джерела принципів адміністративного права.
- В чому полягає трансформація розуміння принципів адміністративного права?

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Особлива частина. – 625 с.
3. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376с.
4. Административное право зарубежных стран: Учебник / Под. Ред. А.Н. Козырина и М.А. Шатиной. – М.: Спарк, 2003. – 464с.
5. Виконавча влада і адміністративне право [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Ін-Юре, 2002. – 668с.
6. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Факт, 2003. – 384с.
7. Погребняк С.П. основоположні принципи права (змістовна характеристика): монографія. – Харків: Право, 2008
8. Публічне урядування, права людини і демократія : регіональний зріз євроінтеграції : монографія [Т. О. Карабін, Я. В. Лазур, М. В. Менджул, П. А. Трачук та ін.] ; за заг. ред. М. В. Савчина. – Ужгород : Видавництво УжНУ «Говерла», 2015. – 320 с.
9. Пухтецька А.А. Європейські принципи адміністративного права: монографія/ А.А. Пухтецька; за заг. ред.. В.Б. Авер'янова. – К., 2012
10. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації і захисту / за заг ред..В.Б. Авер'янова. – Київ «наукова думка», 2007. – 586 с.
11. Рекомендація № R (94) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо незалежності, ефективності та ролі судів // Право України. – 2011. – № 9. – С. 387
12. Висновок №1 (2001) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо стандартів незалежності судової влади та незмінюваності суддів // Право України. – 2011. – № 9. – С. 392

Семінар 3. Адміністративно-правовий статус фізичних осіб

1. Структура адміністративно-правового статусу фізичної особи
2. Суть та значення суб'єктивних публічних прав особи
3. Спеціальні адміністративно-правові статуси фізичних осіб: поняття і види (статус членів адміністративних колективів, статус суб'єктів адміністративної опіки, статус жителів територій з особливим адміністративно-правовим режимом)
4. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
5. Поняття та ознаки та види громадських об'єднань

- 6 Адміністративно-правовий статус політичних партій
- 7 .Адміністративно-правовий статус молодіжних та дитячих громадських організацій
- 8 .Адміністративно-правовий статус релігійних громадських організацій

Додаткові запитання для дискусії:

- 1. ... Які суб'єкти належать до приватних суб'єктів адміністративного права, крім фізичних осіб?
- Фізична особа як суб'єкт адміністративного права та суб'єкт адміністративно-правових відносин: відмінність
- Абсолютні та відносні адміністративні права та обов'язки фізичної особи: відмінність
- Напрямки покращення адміністративно-правового статусу громадян
- В чому полягає важливість з'ясування правового статусу фізичних осіб та розуміння його структури?
- Які обмеження на створення і діяльність громадських об'єднань
- Що таке статут об'єднання і що він містить?
- Профспілки в Україні: їх правовий статус

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Особлива частина. – 625 с.
3. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376с.
4. Права громадян у сфері виконавчої влади: адміністративно-правове забезпечення реалізації і захисту / за заг ред..В.Б. Авер'янова. – Київ «наукова думка», 2007. – 586 с.
5. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012, № 4572-VI // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>
6. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001, № 2365-III // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>
7. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23.04.1991, № 987-XII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>
8. Про молодіжні та дитячі громадські організації: Закон України від 01.12.1998, № 281-XIV // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/281-14>

Семінар 4. Адміністративно-правовий статус органів виконавчої влади

1. Склад та структурні підрозділи Кабінету Міністрів України
2. Виконавчо-розпорядчі та організаційні повноваження Кабінету Міністрів України
3. Відповідальність Кабінету Міністрів України та членів уряду
4. Структура та повноваження міністерств.
5. Структура та повноваження служб, агентств та інспекцій.
6. Структура та повноваження центральних органів із спеціальним статусом

7. Структура та виконавчо-розпорядчі повноваження місцевих державних адміністрацій.

13

Додаткові запитання для дискусії:

- Чим принципово відрізняються органи публічної адміністрації від інших учасників адміністративно-правових відносин?
- Як співвідносяться поняття «виконавча влада», «місцеве самоврядування» та «публічна адміністрація»?
- Поясніть зміст «координації» та «субординації», як принципів побудови відносин між органами виконавчої влади.
- Поясніть зміст режимів «підвідомчості», «підпорядкованості», «підконтрольності», «підзвітності», «відповідальності» у взаємовідносинах між органами виконавчої влади.
- 14. В чому полягає зміст політичної відповідальності Кабінету Міністрів України? Яка її
 - правова основа?
 - Яке місце займає уряд в системі органів публічної адміністрації?
 - Складові системи органів виконавчої влади та їх системоутворюючі зв'язки
 - Критерії класифікації органів виконавчої влади на види
 - Чим обумовлений статус КМУ як вищого органу в системі органів виконавчої влади
 - Акти КМУ, відмінність між ними
 - В чому полягає провідне місце міністерств серед інших центральних органів виконавчої влади?
 - Делегування повноважень: суб'єкти і предмет делегування
 - Політичне та адміністративне керівництво у сфері виконавчої влади
 - Значення секретарів міністерств для «інституційної пам'яті» роботи міністерства
 - Служби, агентства та інспекції: відмінності у повноваженнях
 - Префекти та префектури: в чому відмінність від сучасних МДА?
 - Залежність організації публічної адміністрації від адміністративно-територіального устрою.

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Особлива частина. – 625 с.
3. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Факт, 2003. – 384с.
4. Виконавча влада і адміністративне право [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Ін-Юре, 2002. – 668с.
5. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014, № 794-VII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18>
6. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007, № 950 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF/page>

7. Про затвердження Положення про Секретаріат Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.08.2009, № 850 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/850-2009-%D0%BF>
8. Про утворення урядових комітетів та затвердження їх посадового складу: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.05.2016, № 330 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/330-2016-%D0%BF>
1. 9. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011, № 3166-VI // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3166-17>
10. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999, № 586-XIV // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
11. Про військово-цивільні адміністрації: Закон України від 03.02.2015, № 141-VIII // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/141-19>
12. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2014, № 442 // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>
13. Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.1999 № 2263 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2263-99-%D0%BF>

РОЗДІЛ 2. Функції, форми та методи державного правління

Семинар 5. Публічна служба

1. Поняття та принципи публічної служби. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування.
2. Публічний службовець, класифікація посад, відмінність від політичних посад.
3. Управління державною службою
4. Правовий статус публічного службовця, основні права і обов'язки.
5. Умови та обмеження при вступі на публічну службу. Антикорупційні вимоги
6. Поняття і види конфлікту інтересів на публічній службі: способи врегулювання.
7. Способи заміщення посад на публічній службі.
8. Конкурсне заміщення посад державної служби.
9. Проходження державної служби, кар'єрний ріст.
10. Припинення державної служби.

Додаткові запитання для дискусії:

- Теорії публічної служби зарубіжних країн: статутна і договірна. В чому відмінність
- Відмінність кар'єрної від позиційної системи організації публічної служби. Яка система впроваджена в Україні?
- Право на державну службу та право на працю: співвідношення
- Відмінність «публічної служби», «державної служби», «дипломатичної служби», «служби в органах місцевого самоврядування», «патронатна служба».
- Відмінність понять «державна посада», «посада публічної служби», «посада державної служби», «політична посада», «патронатна посада»?
- Мілітаризована і цивільна служба
- У чому полягає принцип добросовісності діяльності публічних службовців?
- Принципи політичної нейтральності і політичної неупередженості: співвідношення

- Які органи здійснюють управління державною службою?
- Керівник державної служби: поняття і ознаки
- Категорії посад державної служби ¹⁵
- Які обмеження передбачені антикорупційним законодавством? Зміст поняття «конфлікт інтересів»
- 1. ... Етапи проходження публічної служби
- 1. ... Проходження та просування по службі: відмінність
- З якого часу виникають публічно-службові відносини? Між ким?
- Акти про прийняття на роботу
- Правила внутрішнього службового розпорядку: юридична природа
- Порядок складення присяги державними службовцями і посадовими особами місцевого самоврядування?
- Суб'єкти і порядок присвоєння рангів державним службовцям. Який порядок присвоєння?
- Які є види дисциплінарних проступків державних службовців?
- Які види дисциплінарних стягнень передбачені у Законі України «Про державну службу»?
- Які види дисциплінарних стягнень передбачені у законодавстві окрім Закону України «Про державну службу»
- Обмеження після припинення публічної служби

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Особлива частина. – 625 с.
3. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваїте, 2014. – 376с.
4. Административное право зарубежных стран: Учебник / Под. Ред. А.Н. Козырина и М.А. Штатиной. – М.: Спарк, 2003. – 464с.
5. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
6. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001, № 2493-III // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
7. Про дипломатичну службу: закон України від 20.09.2001, № 2728-III // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2728-14>
8. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014, № 1700-VII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
9. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби: Постанова КМУ від 01.10.2014 № 500 // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-%D0%BF/paran8#n8>
10. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001, № 2493-III // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
11. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014, № 1700-VII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

12. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби: Постанова КМУ від 25.03.2016, № 246 // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/246-2016-%D0%BF>
13. Про затвердження Типового порядку проведення оцінювання результатів службової діяльності державних службовців: Постанова КМУ від 23.08.2017, № 640 // <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=250226365>
1. ...

Семінар 6. Нормативно-правові акти публічної адміністрації

1. Поняття та ознаки нормативних актів публічної адміністрації
2. Види нормативних актів публічної адміністрації (за суб'єктами видання, за територіальним масштабом діяльності, за ознакою внутрішньої та зовнішньої спрямованості).
3. Вимоги, що висуваються до нормативних актів публічної адміністрації
4. Процедура прийняття нормативних актів. Державна реєстрація та оприлюднення.
5. Підстави незаконності нормативного акту публічної адміністрації

Додаткові запитання для дискусії:

- Які, на Вашу думку, співвідносяться поняття «нормативний акт» і «нормативно-правовий акт»?
- Яке співвідношення ознак нормативного акта і вимог, що до нього висуваються? Чи можуть вимоги характеризуватися як ознаки нормативного акту?
- Охарактеризуйте стан правового регулювання процедури прийняття нормативних актів та вимог, що до них висуваються.
- Охарактеризуйте особливості таких видів нормативних актів, які приймаються у формі правил, інструкцій, порядку, статуту?
- Наведіть приклад актів, що адресовані підлеглим суб'єктам? Чи мають право приватні особи оскаржувати ці акти в порядку адміністративного судочинства? (ст. 6 КАСУ)
- Наведіть приклади актів з невизначеним колом адресатів і з персоніфікованим колом адресатів
- Наведіть формальні та матеріальні вимоги до нормативних актів
- Обґрунтуйте причини необхідності залучення до процедури підготовки нормативних актів публічної адміністрації приватних осіб.
- Яким чином врегульована необхідність оприлюднення проектів нормативних актів публічної адміністрації? (ст. 15 Закону «Про доступ до публічної інформації»)
- Які стадії процедури видання нормативного акту?
- В чому полягає антикорупційна експертиза нормативних актів публічної адміністрації та ким проводиться? (ст. 55 Закону «Про запобігання корупції»)
- Чи буде автоматично тягти незаконність нормативного акту факт недотримання формальних вимог під час його підготовки і видання?

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.

2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Особлива частина. – 625 с.
3. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломоєць . – К., 2011
- 1.4. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Факт, 2003. – 384с.
5. Про запобігання корупції: Закон від 14.10.2014. - № 1700-VII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
6. Деякі питання проведення антикорупційної експертизи: Наказ Мініюсту від 18.03.2015. - № 383/5 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0303-15>
7. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова КМУ від 28.12.1992. - № 731// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF>
8. Порядок подання нормативно-правових актів на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України та проведення їх державної реєстрації: Наказ Міністерства юстиції України від 12 квітня 2005 року. - № 34/5
9. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997. - № 503/97// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/503/97>

Семінар 7. Адміністративні акти публічної адміністрації

1. Поняття та ознаки адміністративних
2. Види адміністративних актів.
3. Процедура прийняття адміністративного акту: поняття, стадії, вимоги
4. Набуття чинності адміністративного акту
5. Припинення дії адміністративного акту
6. Нікчемний та оспорюваним адміністративний акт

Додаткові запитання для дискусії:

- Яка відмінність між адміністративним актом, нормативним актом, службовим розпорядженням і офіційним документом?
- Чому проміжні рішення суб'єкта публічної адміністрації не відносяться до числа адміністративних актів?
- В яких випадках адміністративний акт не буде мати індивідуального характеру, а буде носити абстрактний характер? Наведіть приклади.
- Охарактеризуйте принцип юридичної визначеності адміністративного акта.
- В чому полягає необхідність прийняття єдиного систематизованого акту про адміністративну процедуру? (Напр.: Адміністративно-процедурний кодекс)
- Учасники процедури прийняття адміністративного акту (заявник, скаржник, адресат, заінтересована особа): відмінність у статусі.
- Як презумпція законності визначає дію заперечного адміністративного акту? Чи діє презумпція законності на нікчемний адміністративний акт?

- Дефектність акту, нікчемність акту і заперечність акту: в чому різниця?

18

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 625 с.
3. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломоєць . – К., 2011
4. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Факт, 2003. – 384с.
5. Виконавча влада і адміністративне право [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Ін-Юре, 2002. – 668с.

Семінар 8. Адміністративні послуги, електронне урядування

1. Поняття та ознаки адміністративних послуг, відмежування їх від суміжних понять
2. Принципи, гарантії та стандарти надання адміністративних послуг
3. Види адміністративних послуг.
4. Суб'єкти звернення та надання адміністративних послуг. ЦНАПи та адміністратори: їх адміністративно-правовий статус.
5. Процедура надання адміністративних послуг.
6. Відповідальність посадових осіб в сфері надання адміністративних послуг.
7. Поняття та значення електронного урядування
8. Електронна петиція, її мета і порядок подання

Додаткові запитання для дискусії:

- Доцільність позначення даного інституту іншим поняттям «управлінська послуга», «публічна послуга»?
- Співвідношення платних адміністративних послуг із іншими платними послугами, що надаються державними органами
- Які принципи та гарантії є загально-адміністративними, а які є спеціальними для інституту адміністративних послуг?
- Робота Єдиного державного порталу адміністративних послуг та ЦНАПів як складова впровадження Електронного уряду та електронного урядування в державі.
- Єдиний державний портал адміністративних послуг та Реєстр адміністративних послуг – в чому різниця?
- Можливість та доцільність прийняття закону, що визначав би вичерпний перелік адміністративних послуг
- Проблема підвищення якості та розширення асортименту послуг у ЦНАПів
- Причини опору при передачі ЦНАПам права на обслуговування громадян та суб'єктів господарської діяльності з боку тих державних і муніципальних структур, які раніше здійснювали таке обслуговування самостійно.
- Юридичні документи, які супроводжують процедуру надання адміністративних послуг

Література:

1. Про адміністративні послуги: Закон України. - від 06.09.2012. - № 5203-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
2. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного порталу адміністративних послуг: Постанова КМУ . - від 3 січня 2013 р. - № 13// Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
3. Про затвердження Порядку ведення Реєстру адміністративних послуг: Постанова КМУ . - від 30 січня 2013 р. № 57// Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/>
4. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративні послуги» / За заг. ред. В.П.Тимощука.- К: ФОП Москаленко О.М. – 392 с.
5. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Факт, 2003. – 384с.
6. Виконавча влада і адміністративне право [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Ін-Юре, 2002. – 668с.
7. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2005. – Т. 2. Особлива частина. – 625 с.

Семінар 9. Адміністративно-правові режими

1. Поняття адміністративно-правового режиму та його складові
2. Класифікація адміністративно-правових режимів
3. Режим воєнного стану
4. Підстави формування, функції та повноваження військово-цивільних адміністрацій
5. Режим надзвичайного стану
6. Правовий режим на тимчасово окупованій території України

Додаткові запитання для дискусії:

- Правовий режим і система права: відмінність понять та умови їх співпадіння
- Адміністративні режими пільгові та дискримінаційні режими
- Чи має сенс теза про те, що призначення адміністративно-правових режимів – забезпечити нормальне функціонування суспільства та держави в усіх сферах та станах?
- Які ознаки об'єднують різні адміністративно-правові режими?
- Які права можуть бути обмежені в умовах воєнного стану?
- Які права не можуть бути обмежені в умовах воєнного стану?
- Який орган здійснює контроль за діяльністю органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану?
- На який термін введено правовий режим тимчасово окупованої території?
- Адміністративно-правовий статус жителів територій з особливим адміністративно-правовим режимом. Особливості.

Література:

1. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Особлива частина. – 625 с.

2. Виконавча влада і адміністративне право [Текст] / За заг. ред. В.Б.Авер'янова.- К.: Ін-Юре, 2002. – 668с.
3. Конституція України від 28.06.1996. - № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- 1.4: [Про правовий режим воєнного стану](#): Закон від 12.05.2015 № 389-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/389-19>
5. [Про правовий режим надзвичайного стану](#): Закон від 16.03.2000. - № 1550-III // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1550-14>
6. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон від 15.04.2014. - № 1207-VII // Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1207-18>

РОЗДІЛ 3. Адміністративний процес та адміністративна відповідальність

Семинар 10. Адміністративна процедура

1. Поняття та ознаки адміністративної процедури
2. Види адміністративної процедури (наприклад, проста і складна; правонадавальна, право обмежувальна, зобов'язальна; реєстраційна, дозвільна, ліцензійна, контрольно-наглядова, екзаменаційна, експертна, акредитаційна, приватизаційна, із розгляду скарг тощо)
3. Принципи адміністративної процедури (ст.3.КАСУ)
4. Учасники адміністративної процедури
5. Конфлікт інтересів та способи його усунення
6. Стадії адміністративної процедури.

Додаткові запитання для дискусії:

- Як, на Вашу думку, співвідносяться поняття «адміністративна процедура» і «адміністративний процес?»
- Які положення Конституції є вихідними для врегулювання адміністративної процедури?
- Як принцип спеціальнодозвільний принцип впливає на процедуру прийняття адміністративних актів публічною адміністрацією?
- Проаналізуйте особливості адміністративно-правового статусу окремих видів приватних осіб: заявника, скаржника, адресата, запитувача (у процедурі отримання запиту на публічну інформацію), учасника та переможця (у процедурі публічної закупівлі) тощо.
- Як адміністративно-процедурна дієздатність пов'язана із здатністю особи мати матеріальні права та виконувати обов'язки.
- Чи можливе представництво інтересів приватних осіб у адміністративно-процедурних відносинах?
- Як здійснюється доказування в адміністративній процедурі? Чи врегульовано на законодавчому рівні і в яких видах процедур?

➤ Як, на вашу думку співвідносяться вимоги щодо заборони суб'єкта публічної адміністрації вимагати документи та інформацію, не передбачені нормативними актами та правом витребування додаткових²¹ доказів, коли первісно поданих не є достатньо?

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 625 с.
3. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376с.
4. Коломоець Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломоець . – К., 2011
5. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. - № 393/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
6. Кодекс адміністративного судочинства України: закон від 06.07.2005. - № 2747-IV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
7. Про адміністративні послуги: Закон України. - від 06.09.2012. - № 5203-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>

Семінар 11. Позасудовий захист прав приватних осіб

1. Адміністративне оскарження: поняття та зміст
2. Предмет адміністративного оскарження
3. Суб'єкти адміністративного оскарження
4. Процедура адміністративного оскарження
5. Рішення за наслідками адміністративного оскарження

Додаткові запитання для дискусії:

- В науці існує позиція, що звернення громадян є скороченим контролем і дуже наближеним до нагляду. Ваші міркування з приводу цього?
- В чому небезпека занадто формалізованої процедури розгляду скарг, а також занадто спрощеної системи?

Література:

1. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
2. Адміністративне право. Академічний курс : підруч. : у 2 т. / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1. Загальна частина. – 625 с.

3. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломоєць . – К., 2011
4. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996. - № 393/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>
5. Про затвердження Положення про порядок роботи зі зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 10.10.2004. - № 1177 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1361-04>

Семінар 12. Позасудовий контроль діяльності публічної адміністрації

1. Поняття, ознаки та види позасудового контролю за діяльністю публічної адміністрації.
2. Парламентський контроль. Прямий та опосередкований (через комітети, комісії, Рахункову палату та Уповноваженого Верховної Ради з прав людини).
3. Поняття та напрями внутрішнього адміністративного контролю (контроль КМУ, центральних та місцевих органів виконавчої влади, спеціалізованих органів виконавчої влади).
4. Поняття та напрями контролю з боку Президента України.
5. Поняття та процедура муніципального контролю.
6. Громадський контроль: суб'єкти, стадії та принципи, основні форми і моделі.

Додаткові запитання для дискусії:

- Позасудовий контроль, адміністративний контроль, державний контроль – співвідношення понять
- Контроль, нагляд, моніторинг, аудит – спільне і відмінне
- Значення позасудового контролю за діяльністю публічної адміністрації у забезпеченні законності та захисту прав осіб
- Загальний та спеціальний контроль: особливості
- Органи, що здійснюють відомчий і надвідомчий контроль
- Контроль за законністю і контроль за доцільністю рішень публічної адміністрації
- У компетенції яких ЦОВВ переважають контрольні повноваження згідно закону «Про центральні органи виконавчої влади». Чи володіють інші контрольними повноваженнями?
- Префекти та префектури за проектом внесення змін до конституції (щодо децентралізації) та їх роль у системі позасудового контролю
- Акти реагування Уповноваженого з прав людини та питання відсутності їх імперативності.
- Організаційне забезпечення здійснення президентського контролю
- Правові акти та положення цих актів, якими врегульований муніципальний контроль. Проблеми його здійснення.
- Місце органів прокуратури в здійсненні позасудового контролю
- Модель громадського контролю (закрита чи відкрита), що втілена в Україні. Чому?
- Розкрийте реалізацію наступних форм громадського контролю: звернення громадян; діяльність громадських рад; громадська експертиза; створення громадських організацій, громадські слухання, взаємодія із засобами масової інформації.
- Засоби забезпечення публічності громадського контролю

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996²³ № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про Регламент Верховної Ради України: закон України від 10.02.2010 № 1861-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
3. Про Рахункову палату: закон України від 02.07.2015 № 576-VIII // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Офіційний веб-портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/576-19>
4. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>
5. Про місцеве самоврядування в Україні: закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
6. Про затвердження Порядку сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.11.2008 № 976 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF>
7. Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики Постанова Кабінету Міністрів України від 03.11.2010 № 996 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>
8. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812
9. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. – К.: Ваіте, 2014. – 376с.
10. Административное право зарубежных стран: Учебник / Под. Ред. А.Н. Козырина и М.А. Шатиной. – М.: Спарк, 2003. – 464с.
11. Загальне адміністративне право: підручник / [Гриченко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші]; за заг. ред. І. С. Гриценка. – К.: Юрінком Інтер, 2015. – 568с.
12. Адміністративне право України. Академічний курс: Підруч.: У двох томах: Том 1. Загальна частина / Голова ред. кол. В. Б. Авер'янов.– К.: Юридична думка, 2004. – 584с.

Семінар 13. Адміністративна відповідальність та адміністративні стягнення

1. Поняття, принципи та підстави адміністративної відповідальності.
2. Адміністративне правопорушення як підстава адміністративної відповідальності. Склад адміністративного правопорушення
3. Адміністративні стягнення, їх види та сутність.
4. Порядок накладення адміністративних стягнень. Вплив пом'якшуючих і обтяжуючих обставин на застосування адміністративних стягнення.
5. Адміністративна відповідальність юридичних осіб

Додаткові запитання для дискусії:

- Стан кодифікації джерел законодавства, що встановлюють адміністративну відповідальність ?

- Адміністративне правопорушення, адміністративний проступок, адміністративна відповідальність: співвідношення понять
- Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх²⁴
- Особливості адміністративної відповідальності іноземців
- Особливості адміністративної відповідальності військовослужбовців
- Які законодавчі акти встановлюють адміністративну відповідальність юридичних осіб?
- Які адміністративні стягнення можуть застосовуватися до юридичних осіб?
- Охарактеризуйте напрямки реформування правового регулювання адміністративної відповідальності в Україні

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014, № 1700-VII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
4. Авер'янов В., Лук'янець Д., Хорощак Н. Потрібні нові концептуальні засади створення проекту Кодексу України про адміністративні проступки // Право України. – 2004. – №11.
5. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах: том 2. Особлива частина / Голова ред. кол. В. Б. Авер'янов.– К.: Юридична думка, 2005. – 624с
6. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломоєць . – К., 2011
7. Стеценко С.Г. Адміністративне право України: навчальний посібник. – К.: Атіка, 2007. – 624 с.

Семінар 14. Проведення в справах про адміністративні правопорушення

1. Поняття, завдання і принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.
2. Засоби забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.
3. Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення: поняття, види, правовий статус.
4. Суб'єкти, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
5. Докази і доказування в провадженні в справах про адміністративні правопорушення.
6. Державні службовці як суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення
7. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: загальна характеристика
8. Порушення справи про адміністративне правопорушення.
9. Розгляд справи про адміністративне правопорушення та прийняття рішення.
10. Оскарження постанови у справі про адміністративні правопорушення
11. Особливості виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення. Добровільне і примусове виконання постанов.

Додаткові запитання для дискусії:

- Особливості нормативного закріплення принципів провадження у справі про адміністративне правопорушення
- Що спільного і у чому різниця між дисциплінарним і адміністративним провадженням?
- Назвіть суб'єктів, що мають особистий інтерес у справі про адміністративне правопорушення.
- В чому проявляється адміністративно-правовий статус громадських організацій, трудових колективів, адміністрацій за місцем роботи порушника в адміністративно-деліктному провадженні
- Який механізм порушення провадження в справі про адміністративні правопорушення?
- Звичайне та спрощене провадження: відмінності
- В чому полягає особливість провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.
- Значення стадії адміністративне розслідування у адміністративному провадженні
- У який строк має бути розглянута справа про адміністративне правопорушення?
- Які вимоги передбачені щодо оформлення протоколу про адміністративне правопорушення?
- Чи вправі орган (посадова особа) переглянути постанову про накладення адміністративного стягнення на власний розсуд?
- Значення стадії оскарження постанов у справах про адміністративне правопорушення
- Який порядок оскарження постанов про накладення адміністративних стягнень, прийнятих судами?
- Види рішень державних органів (посадових осіб) за результатами розгляду скарг на постанови про адміністративні правопорушення
- В чому полягає відмінність добровільного і примусового виконання постанови про накладення адміністративного штрафу?

Література:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
2. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014, № 1700-VII // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку зберігання вилучених під час здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення речей і документів» від 16 січня 2012 № 17 // Урядовий кур'єр від 19 січня 2012 № 10
5. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах: том 2. Особлива частина / Голова ред. кол. В. Б. Авер'янов.– К.: Юридична думка, 2005. – 624с
6. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник / Т.О. Коломоєць . – К., 2011

7. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 256 с.
8. Стеценко С.Г. Адміністративне право²⁶ України: навчальний посібник. – К.: Атіка, 2007. – 624 с.

1. ...

5.ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Поняття та сутність публічного права²⁷
2. Адміністративне право в системі права України
3. Предмет і завдання адміністративного права
- 4.1. Метод адміністративного права та його розвиток у контексті реформи адміністративного права
5. Система адміністративного права. Підгалузі та інститути адміністративного права
6. Система джерел адміністративного права
7. Принцип верховенства права та його співвідношення з принципом законності в адміністративному праві.
8. Концепція належного урядування
9. Принципи належної адміністрації
10. Зміст матеріальних принципів належної адміністрації
11. Зміст процедурних принципів належної адміністрації
12. Поняття і види суб'єктів адміністративного права, їхня загальна характеристика.
13. Адміністративно-правовий статус фізичних осіб
14. Спеціальні адміністративно-правові статуси фізичних осіб
15. Адміністративно-правовий статус громадських об'єднань
16. Адміністративно-правовий статус політичних партій
17. Адміністративно-правовий статус молодіжних та дитячих громадських організацій
18. Адміністративно-правовий статус релігійних громадських організацій
19. Публічна адміністрація як суб'єкт адміністративного права : поняття, ознаки, види
20. Адміністративно-правовий статус суб'єктів публічної адміністрації
21. Повноваження: поняття та види. Виникнення та припинення повноважень
22. Система органів виконавчої влади
23. Центральні органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права
24. Адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України
25. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права
26. Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування
27. Адміністративно-правовий статус військово-цивільних адміністрацій
28. Суб'єкти делегованих повноважень
29. Поняття, ознаки та види адміністративних актів.
30. Вимоги, що висуваються до адміністративних актів
31. Вимоги, що висуваються до процедури прийняття адміністративних актів
32. Чинність адміністративного акта.
33. Дефектні акти публічної адміністрації.
34. Поняття, ознаки та види нормативних актів як форми діяльності публічної адміністрації
35. Вимоги до нормативних актів публічної адміністрації. Набуття чинності.
36. Плани як форми (інструменти) діяльності публічної адміністрації
37. Акти-дії як форми (інструменти) діяльності публічної адміністрації
38. Адміністративний договір: поняття, ознаки та відмежування від інших видів договорів
39. Поняття, ознаки і види публічної служби

40. Управління державною службою
41. Прийняття на державну службу
42. Проходження державної служби 28
43. Припинення державної служби
44. Відповідальність державного службовця
45. Поняття, ознаки, види публічних службовців
46. Умови та обмеження при вступі на публічну службу. Антикорупційні вимоги
47. Поняття і види конфлікту інтересів на публічній службі: способи врегулювання.
48. Права та обов'язки державних службовців
49. Поняття та особливості адміністративного примусу.
50. Поняття та риси адміністративної відповідальності
51. Система адміністративних стягнень та їхня характеристика
52. Стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення
53. Адміністративна відповідальність юридичних осіб
54. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення. Юридичний склад адміністративного правопорушення
55. Особи, що беруть участь у провадженні в справах про адміністративні правопорушення
56. Адміністративне розслідування як стадія провадження у справах про адміністративні правопорушення
57. Розгляд справи про адміністративне правопорушення як стадія провадження у справах про адміністративні правопорушення
58. Оскарження постанови в справі про адміністративне правопорушення як стадія провадження у справах про адміністративні правопорушення
59. Виконання постанови про накладення адміністративного стягнення як стадія провадження у справах про адміністративні правопорушення
60. Державні службовці як суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення
61. Електронне врядування
62. Адміністративні процедури: поняття, види
63. Структура адміністративних процедур
64. Принципи адміністративної процедури
65. Поняття та правова природа адміністративної юстиції
66. Територіальна організація влади та адміністративно-територіальна реформа в Україні
67. Адміністративно-правові режими: поняття та види
68. Правовий режим надзвичайного стану.
69. Правовий режим воєнного стану.
70. Правовий режим секретності.
71. Адміністративні послуги: поняття, правове регулювання, класифікація
72. Процедура надання адміністративних послуг
73. Поняття, сутність та види позасудового контролю в діяльності публічної адміністрації
74. Внутрішній адміністративний контроль
75. Парламентський контроль.
76. Громадський контроль.
77. Поняття та зміст адміністративного оскарження
78. Принципи адміністративного оскарження
79. Стадії процедури адміністративного оскарження

80. Право громадян на звернення та механізм його реалізації
81. Поняття, завдання і принципи провадження в справах про адміністративні правопорушення.
82. Засоби забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.
83. ... Учасники провадження у справах про адміністративні правопорушення: поняття, види, правовий статус.
84. Суб'єкти, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
85. Докази і доказування в провадженні в справах про адміністративні правопорушення.
86. Державні службовці як суб'єкти відповідальності за корупційні правопорушення
87. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення: загальна характеристика
88. Порушення справи про адміністративне правопорушення.
89. Розгляд справи про адміністративне правопорушення та прийняття рішення.
90. Особливості виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Теми курсових робіт

1. Адміністративна реформа та її перспективи.
2. Нове призначення адміністративного права в світлі реформи адміністративного права.
3. Роль місцевих органів самоврядування у справі захисту прав споживачів.
4. Державна служба зайнятості: повноваження, функції, перспективи удосконалення.
5. Державний нагляд за безпекою дорожнього руху, структура і повноваження.
6. Акти державного управління.
7. Управління обороною України, організаційно-правові засади, повноваження і система органів військового управління.
8. Проведення за зверненнями громадян.
9. Дисциплінарне провадження в адміністративному праві.
10. Адміністративно-правовий статус підприємств, установ, організацій.
11. Адміністративно-правове забезпечення управління митною справою.
12. Адміністративно-правове забезпечення управління транспортом та дорожнім господарством.
13. Основні аспекти адміністративної відповідальності за корупцію і корупційні діяння.
14. Адміністративно-правове забезпечення управління юстицією.
15. Адміністративно-правове забезпечення управління зовнішньополітичною діяльністю.
16. Адміністративно-правове забезпечення управління економічною сферою.
17. Адміністративно-правове забезпечення антимонопольної діяльності та недопущення недобросовісної конкуренції.
18. Адміністративно-правове забезпечення управління митною справою.
19. Адміністративно-правове забезпечення управління фінансами і кредитуванням.

- 20.Адміністративно-правове забезпечення управління агропромисловим комплексом.
- 21.Адміністративно-правове забезпечення³⁰ управління використанням і охороною природних ресурсів.
- 22.Адміністративно-правове забезпечення управління транспортом.
- 23.Адміністративно-правове забезпечення управління освітою і наукою.
- 1.24.Адміністративно-правове забезпечення управління охороною здоров'я населення.
- 25.Адміністративно-правове забезпечення управління культурою, мистецтвом, фізичною культурою, спортом та туризмом.
- 26.Адміністративно-правові засади управління соціальним захистом населення.
- 27.Центральні та інші підвідомчі Кабінету Міністрів органи виконавчої влади.
- 28.Адміністративно-територіальний, організаційний, фінансово-економічний і правовий аспекти реформування організації територіального устрою та системи місцевого самоврядування.
- 29.Реформування інституту адміністративної відповідальності.
- 30.Адміністративно-правова характеристика системи державної прикордонної служби України.
- 31.Правове регулювання сфери адміністративно-правового забезпечення виборчих прав громадян України.
- 32.Роль громадськості у контролі а діяльністю органів державної влади та місцевого самоврядування як суб'єктів адміністративного права України.
- 33.Адміністративно-правовий захист прав дитини.
- 34.Адміністративно-правовий захист прав і законних інтересів громадян України у сфері власності.
- 35.Адміністративно-правовий захист осіб з особливими потребами.
- 36.Імплементация норм адміністративного права зарубіжних країн у систему адміністративного законодавства.
- 37.Адміністративно-правове регулювання державної реєстрації прав на нерухоме майно. Система, склад і види проступків проти громадського порядку.
- 38.Крайня необхідність, як обставина, що виключає адміністративну відповідальність.
- 39.Громадський контроль за дотриманням законності і дисципліни в державному управлінні.
40. Розвиток законодавства про державне регулювання і управління в окремих сферах суспільного життя

7.ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Зазначаються методи навчання такі як: словесні, наочні, практичні, інноваційні та методи контролю - усне та письмове опитування, практична перевірка, тестовий контроль тощо.

Протягом навчання студенти вивчають 3 розділи дисципліни «Адміністративне право». Після виконання кожного розділу (лекції, семінари) здійснюється поточний контроль у вигляді письмової, усної роботи чи тестування. Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою за кожний розділ. В кінці вивчення курсу дисципліни студенти здають іспит.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
80-89	добре	B	вище середнього рівня
75-79		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
30-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
0-29		F	необхідне повторне вивчення курсу

Рекомендовані джерела інформації

Основні

Адміністративне право України : підручник / [Битяк Ю.П., Богуцький В.В., Гаращук В.М. та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. – Харків : Право, 2001. – 528 с.

Адміністративне право України : Академічний курс : [підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл. : у 2 т.] / [Авер'янов В. Б., Битяк Ю. П., Зуй В. В. та ін.] ; голова ред. кол. В. Б. Авер'янов. – К. : Юридична думка, 2004. – Т. 1 : Загальна частина. – 584 с

Адміністративне право України : Академічний курс : [підручник для студ. юрид. спец. вищих навч. закл.: у 2 т.] / [Авер'янов В. Б., Битяк Ю. П., Зуй В. В. та ін.] ; голова ред. кол. В. Б. Авер'янов. – К. : Юридична думка, 2004. – Т. 2 : Особлива частина. – 624 с.

Агапов А. Б. Административная ответственность : учебник / Андрей Борисович Агапов. – М. : Эксмо, 2007. – 400 с. – (Российское юридическое образование).

Административное право Украины : учебник / Одесская национальная юридическая академия] / за ред. С. В. Кивалова. – Х. : Одиссей, 2004. – 880 с.

Административное право : учебник / [Козлов Ю. М., Овсянко Д. М, Попов Л. Л.] ; под ред. Л. Л. Попова. – М. : Юристъ, 2002. – 697 с.

Адміністративне право України : навчальний посібник / [Шкарупа В. К., Коломоець Т. О., Гулевська Г. Ю та ін.] ; за ред. Т. О. Коломоець, Г. Ю. Гулевської. – К. : Істина, 2007. – 216 с.

Адміністративне право України : словник-довідник / [укладачі В. К. Шкарупа, Ю. А. Ведерніков, В. П. Підчибій]. – Дніпропетровськ : Вид-во Юридичної академії МВС України, 2001. – 196 с.

Адміністративне право України : підручник / [Битяк Ю. П., Гаращук В. Т., Дьяченко О. В. та ін.] ; за ред. Ю. П. Битяка. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 544 с.

Адміністративне право : навчальний посібник / [Забарний Г. Г., Калюжний Р. А., Терещук О. В., Шкарупа В. К.]. – К. : Вид-во. Паливода А. В., 2001. – 194 с.

Адміністративне право : навчальний посібник / [укл. І. Л. Бородін, О. О. Омельченко]. – Херсон : Вид-во МІБ, 2002. – 134 с.

Адміністративне судочинство в Україні : [у 2 кн.] / [упоряд. В. С. Стефанюк, В. В. Сунцов]. – Х. : Консум, 2002. – (Серія "Реформа судів України"). – Кн.2 : Кодекс України про адміністративні проступки. – 332 с.

Адміністративно-правове забезпечення прав і свобод людини та громадянина : [навчальний посібник] / [О. І. Іерусалімова, І. О. Іерусалімов; П. М. Павлік, Ж. В. Удовенко]. – К. : Знання, 2007. – 223 с.

Алексеев С. С. Общая теория права : [курс в 2-х т.] / Сергей Сергеевич Алексеев. – М. : Юрид. лит, 1982. – Т. 2. – 360 с.

Алексѣев А. С. Русское государственное право : конспект лекцій / Александр Семенович Алексѣев. – М. : Типографія Общества распространения полезныхъ книгъ. Моховая против. д. кн. Гагарина, 1897. – 583 с.

Бахрах Д. Н. Административное право России / учеб. [для студентов вузов, обучающихся по специальности "Юриспруденция"] / Демьян Николаевич Бахрах. – М. : Норма : Инфра-М, 2000. – 623 с.

Бевзенко В. М. Адміністративні суди України : [навчальний посібник] / Володимир Михайлович Бевзенко. – К. : Алерта ; КНТ, 2006. – 271 с.

Габричидзе Б. Н. Административное право : учеб. / Габричидзе Б. Н., Чернявский А. Г. – М. : ООО «ТК Вели», 2003. – 480 с.

Гессен В. М. Административное право : [попул. лекции для самообразования] / Владимир Матвеевич Гессен. – С-Пб : Паровая скоропетч. Г. Пожарово, 1903. – [1], IV, 240 с.

Гладун З. С. Адміністративне право України: опорні конспекти лекцій / Зиновій Степанович Гладун. – Вид. – 2-ге. – Тернопіль : Вид-во ТАНГ, 2002. – 258 с.

Гладун З. С. Адміністративне право України : навчальний посібник / Зиновій Степанович Гладун. – Тернопіль : Карт-бланш, 2004. – 579 с.

Гончарук С. Т. Адміністративне право України. Загальна та Особлива частини : навчальний посібник / Степан Тихонович Гончарук. – К. : Видавничий дім «Аванпост-прим», 2000. – 240 с.

Елистратов А. И. Административное право : лекции / Аркадий Иванович Елистратов ; [Моск. о-во нар. ун-тов]. – М. : Типографія Т-ва И. Д. Сытина, 1911. – 235 с.

Забарний Г. Г. Адміністративне право України : [навчальний посібник] / Забарний Г. Г., Калюжний Р. А., Шкарупа В. К. – К. : Вид-во Паливода А.В., 2003. – 212 с.

Ківалов С. В. Адміністративне право України : [навч.-метод. посіб.] / С. В. Ківалов, Л. Р. Біла. – Одеса : Юридична література, 2002. – 312 с.

Колпаков В.К. Адміністративне право України : підруч. / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.

Колпаков В. К. Адміністративне право України : підруч. / Валерій Костянтинович Колпаков – К. : Юрінком Інтер, 1999. – 733 с.

Стеценко С. Г. Адміністративне право України : навчальний посібник / Семен Григорович Стеценко. – К. : Атіка, 2007. – 624 с.

Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 31 березня 1995 р. № 4 // Постанови Пленуму Верховного Суду України. У двох томах. – Т. 1. – К.: Ін Юре, 2004. – С. 52-59.

Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про визнання громадянина обмежено дієздатним чи недієздатним» від 28 березня 1972 р. № 3 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України. У двох частинах. – Ч. 1. – К., 2004. – С. 196–199.

Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення» від 31 березня 1995 р. № 1 // Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України. У двох частинах. – Ч. 1. – К., 2004. – С. 217–224.

Додаткові

Мосьондз С. О. Адміністративне право України у визначеннях та схемах : [навч. посіб.] / Мосьондз С. О. ; Ун-т економіки та права КРОК. – К. : Прецедент, 2006. – 176 с.

Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : [учеб. для юрид. вузов и фак-тов] / Нерсесянц В. С. – М. : НОРМА ; НОРМА-ИНФА - М, 2000. – 552 с.

Общая теория права и государства : учеб. для вузов / [В. С. Афанасьев, А. П. Герасимов, В. И. Гойман и др.] ; под ред. В. В. Лазарева. – [2-е изд. перераб. и доп.]. – М. : Юристъ, 1996. – 472 с.

Общая теория государства и права / отв. ред. В. С. Петров, Л. С. Явич ; ЛГУ. 1974. – Т. 2 : Общая теория права. – 1974. – 416 с.

Олефір В. І. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина : [підруч.] / Олефір В. І., Моїсєєв Є. М., Римаренко Ю. І. – К. : КНТ, 2008. – 816 с.

Олійник О. О. Адміністративно-правове регулювання судово-експертної діяльності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 “Адміністративне право і процес;

фінансове право; інформаційне право” / О. О. Олійник. – К., 2014. – 16 с.

Основы государства и права в вопросах и ответах : учеб. пособ. / [С. В. Атаян, А. Б. Котова, М. В. Сорока и др. ; рук. авт. кол. С. В. Винзер]. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1998. – 320 с. – (Серия : «Учебники и учебные пособия»).

Основы государства и права Украины в вопросах и ответах : учеб. пособ. / [А. С. Васильев, Л. М. Зилковская, В. В. Иванов и др. ; рук. авт. кол. А. С. Васильев]. – Х. : Одиссей, 2000. – 416 с.

Пирожкова Ю. В. Принципи як елемент організаційно-правового механізму адміністративно-правового регулювання в сфері автомобілебудування в Україні: аналіз та пропозиції щодо нормативного закріплення / Ю. В. Пирожкова // Митна справа : наук.-аналіт. журн. – Львів, 2008. – № 2 (56). – С. 119–125.

Поляков И. И. Теория государства и права : [учеб.] / Поляков И. И. – Одеса : Фенікс, 2011. – 542 с.

Попов Л. Л. Административное право : [учеб.] / Попов Л. Л., Козлов Ю. М., Овсянко Д. М. – М. : Юристъ, 2002. – 697 с.

Правознавство : підруч. / [С. Є. Демський, В. С. Ковальський, А. М. Колодій А.М. та ін.] ; під ред. В. В. Копейчикова. – [6-е вид., стер.]. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 736 с.

Правоведение : учеб. / [С. Е. Демский, В. С. Ковальский, А. Н. Колодий и др.] ; под ред. В. В. Копейчикова – К. : Юринком Интер, 2002. – 752 с.

Правознавство. Випускний курс : навч. посіб. / [авт. – упоряд. : М. І. Іншин, О. Г. Мурашин, Ю. О. Фрицький та ін.] ; за заг. ред. В. І. Олефір. – [2-ге вид. допов. і переробл.]. – К. : Університет «Україна», 2013. – 324 с.

Принципи адміністративного права [Електронний ресурс] / Actual problems of corruption prevention and counteraction. – Режим доступу : www.law-property.in.ua/articles/general-administrative-law/18-the-principles-of-administrative-law.html – Назва з екрану. Дата звернення : 29 серп. 2016 р.

Скаун О. Ф. Теория государства и права : [учеб.] / Скаун О. Ф. – Х. : Консул ; Ун-т внутр. дел, 2000. – 704 с.

Словник базової термінології з адміністративного права : [навч. посіб.] / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – К. : Істина, 2010. – 240 с.

Словник іншомовних слів / [Р. В. Чаговець, Г. В. Самсонов, А. М. Шлепаков, В. Ф. Пересипкін та ін.] ; гол. ред. член-кор. АН УРСР О. С. Мельничук. – К. : Київська книжкова фабрика, 1975. – 775 с.

Словник-довідник правових, політологічних, соціологічних та економічних термінів : навч. посіб. / [уклад. : І. П. Байрак, В. К. Збарський, В. І. Курило, Л. І. Курило]. – К. : Міленіум, 2009. – 298 с.

Сопільник Л. І. Теорія та практика адміністративно-правового регулювання організації безпеки дорожнього руху в Україні : дис. ... доктора юрид. наук : 12.00.07 / Сопільник Любомир Іванович. – Х., 2012. – 422 с.

Стародубцев А. А. Організаційно-правові питання діяльності інспекцій особового складу щодо зміцнення законності і дисципліни в органах внутрішніх справ : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Стародубцев Андрій Андрійович. – Х., 1999. – 185 с.

Стащенко О. С. До питання про природу соціального механізму дії права / О. С. Стащенко // Держава і право : зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки. – К., 2009. – Вип. 46. – С. 106–111.

Стащенко С. Г. Адміністративне право України : [навч. посіб.] / Стащенко С. Г. – К. : Атіка, 2008. – 624 с.

Стратонов В. М. Правознавство : [навч.-метод. посіб.] / Галунько В. М., Зубенко В. В. , Новікова М. М. ; за заг. ред. В. М. Стратонова. – Херсон : Грінь Д. С., 2015. – 320 с.

Теория государства и права : [навч. посіб.] / Ю. Н. Оборотов, А. Ф. Крыжановский, Н. Н. Крестовская, Л. Г. Матвеева. – Х. : Одиссей, 2005. – 192 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
2. Сайт Президента України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://president.gov.ua>.
3. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kmi.gov.ua>.
4. Правознавець. Електронна бібліотека юридичної літератури. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pravoznavec.com.ua>.
5. Радник. Український юридичний портал. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://radnuk.info>.
6. Юридичні послуги Online. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://yurist-online.com>.